

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 355/2020

Dnro ESAVI/41509/2019

7.10.2020

ASIA

Riuttansalmen kalatien rakentaminen Pomarkunjoella, Pomarkku

HAKIJA

Inhotun vesistön järjestely-yhtiö

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE

puh. 029 501 6000
ymparistoluvat.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
PL 150
13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
PL 110
00521 Helsinki

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Inhotun vesistön järjestely-yhtiö on 5.12.2019 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut lupaa Riuttansalmen kalatien rakentamiseen vesistöön Pomarkun kunnassa ja pysyvää käyttöoikeutta hanketta varten tarvittaviin alueisiin.

Luvan hakemisen peruste ja toimivaltainen lupaviranomainen

Vesilain (587/2011) 3 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Sijainti

Riuttansalmen säännöstelypato sijaitsee Pomarkunjoen yläosassa, Pomarkun kunnan eteläosassa, noin 8 km Pomarkun keskustasta kaakkoon. Kalatie on suunniteltu Riuttansalmen säännöstelypadon vieressä olevaan entiseen joen uomaan.

Kalatie sijoittuu kiinteistöjen 608-405-876-5, 608-405-1-149, 608-408-10-63, 608-405-878-1 ja 608-405-1-105 alueelle. Ylijäämämassojen läjitysalue sijoittuu kiinteistölle 608-405-1-185.

Oikeudet tarvittaviin alueisiin

Hakija on sopinut käyttöoikeuksista kiinteistöjen 608-405-1-105 (100 m² alue), 608-408-10-63 (200 m² alue) ja 608-405-1-149 (800 m² alue) omistajien kanssa. Läjitysalueen käytöstä ja kulkuoikeudesta on sovittu kiinteistön 608-405-1-185 omistajan kanssa.

Pysyvää käyttöoikeutta haetaan yhteiselle maa-alueelle 608-405-878-1 (Riuttansalmen venevalkama) 3 800 m²:n alueelle, josta vesialuetta on 3 000 m² ja maa-alueella 800 m², sekä yhteiselle vesialueelle 608-405-876-5 (Längelmäen vesialue) 200 m²:n alueelle. Yhteiset alueet ovat järjestäytymättömiä.

Riuttansalmentie on yksityistie, jolla on tiekunta. Hakija on sopinut tiehoitokunnan kanssa, että Riuttansalmentien alitusta varten asennetaan kaksi tierumpua.

Padon omistaja on Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Lupa ja sopimustilanne

Toinen vesistötoimikunta on antanut 27.9.1956 päätöksen nro 21/1956 (Tn:o 82 Ta 10). Päätös koskee Ahlaisten Noormarkun-, Pomarkun-, Kynäs- ja Lassilanjoen perkaamista sekä Inhottu- ja Riuttanjärvien, Kynäsjärven ja Karhijärven tulvien alentamista ja veden järjestelyä sekä Maajärven ja Alajäven laskemista Ahlaisten, Noormarkun, Pomarkun, Kankaanpään ja Lavian pitäjissä. Riuttasalmen säännöstelypato on rakennettu päätöksen mukaisesti.

Länsi-Suomen vesioikeus on 3.9.1987 antanut päätöksen nro 52/1987/2 (Dnro 84153) Inhotun vesistön järjestely-yhtiön lupahakemukseen aikaisemman lupapäätöksen nro 21/1956 muuttamiseksi padotuksen ja vedenjuoksutuksen osalta. Vesioikeuden päätöksellä on muutettu lupaehtoja 12) ja 14).

Inhottu vesistön järjestely-yhtiö on tehnyt yhteistyösopimuksen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Sopimuksen mukaan Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaa kaikista lupahakemuksen sekä sen liitteeksi tarvittavien suunnitelmien ja selvitysten laatimisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista sekä kaikista kalatien rakentamisvaiheen kustannuksista. Lisäksi ELY-keskus maksaa aluehallintoviraston asianosaisille määräämät korvaukset sekä lupa-asiassa perittävän käsittelymaksun. Kun Riuttansalmen kalatien on rakennettu ja rakentamisen takuu-aika on päättynyt, vastaa Inhottu vesistön järjestely-yhtiö kalatien kunnossapidosta ja kaikista kalatiehen liittyvistä luvanhaltijalle kuuluvista velvoitteista.

Vesitaloushanke

Toteutussuunnitelma

Yleiskuvaus hankesuunnitelmasta

Tarkoituksena on rakentaa Riuttansalmen säännöstelypadon yhteyteen kalatie. Riuttansalmen pato muodostaa nykyisin miltei täydellisen nousuesteen vaelluskaloille. Kalatien tarkoituksena on parantaa taimenen, lohen ja siian lisääntymis- ja elinmahdollisuuksia uomassa sekä vaelluskalojen nousumahdollisuuksia ylemmille jokialueille. Kalatie toimii kalojen lisääntymisalueena. Hanke edesauttaa myös muiden virtavesikalojen kotiuttamista jokeen ja parantaa kalastuksen kehittämismahdollisuuksia.

Riuttansalmen säännöstelypato sijaitsee Pomarkunjoen yläosassa. Padolla säännöstellään yläpuolisen Inhottujärven vedenkorkeutta yhdessä Orava-joen säännöstelypadon ja Hanhijoen pohjapadon kanssa. Riuttansalmen padolla on käytännössä joka talvi jäätymisongelmia, koska padon minimijuoksutus tehdään ylisuoksynä. Ylisuoksyn vuoksi patoaukko jäätyy. Sulattamisesta aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Kalatien kautta voidaan juoksuttaa säännöstelyluvan mukainen minimivirtaama ilman talviaikaista jäätymisongelmaa.

Kalatie toteutetaan niin sanottuna luonnonmukaisena ohitusuomana, jossa kaivamalla ja kiveämällä tehdään uusi uoma padon oikean puolen läjitysalueen ympäri. Luonnonmukainen kalatie on mahdollista toteuttaa siten, että vedenkorkeudet eivät muutu eikä säännöstelypadon rakenteisiin tarvitse tehdä muutoksia.

Suunnitteluperusteet

Käytetty korkeusjärjestelmä on N60 +m ja koordinaatisto ETRS-TM35FIN.

Kalatie on mitoitettu 0,6 – 2,0 m³/s:n virtaamille siten, että Inhottujärven alivedenkorkeuksilla kalatiehen johdetaan koko alivirtaama ja ylivedenkorkeuksilla kalatiehen ohjautuu noin 2,0 m³/s:n virtaama. Tarvittaessa kalatien yläosaa voidaan muotoilla kalatien käyttökokemusten ja koejuoksutusten perusteella, jotta virtaama kalatiehen on suunnitellun suuruinen. Pomarkunjoen ylivedenkorkeuksilla kalatie peittyy lähes kokonaan veden alle. Tästä ei kuitenkaan ole haittaa kalatien toiminnalle.

Rakenteet

Hankealueella olemassa olevat rakenteet

Riuttansalmen säännöstelypato on rakennettu Karvianjoen järjestelyn eli Toisen vesistötoimikunnan päätöksen 21/1956 mukaisesti. Padossa on kuusi aukkoa, joiden yhteenlaskettu vapaa aukko on 50 m. Aukoista neljä keskimmäistä (vapaa aukko yhteensä 30 m) on varustettu säädettävillä luukuilla, joista kaksi on automatisoitu. Keskimmäisten aukkojen kynnyskorkeus on N60 +40,55 m ja luukkujen yläreunan korkeus on N60 +42,95 m luukkujen ollessa kiinni. Sivuaukkojen kynnyskorkeus on N60 +42,95 m.

Riuttansalmen padon rakennustoissa syntyneet maamassat on sijoitettu pääosin padon oikean puolen läjitysalueelle. Läjitysalueen ympäri kulkee oletettavasti ainakin osa Pomarkunjoen vanhasta uomasta, johon on muodostunut lampi peltotien rakentamisen vuoksi. Vanhaa uomaa käytetään kalatien pohjana.

Toteutettavat rakenteet

Toimenpiteet voidaan jakaa neljään toisistaan eroavaan osaan: pohjapato, tierummut, yläosan ja alaosan koskimaiset alueet sekä lammen poikasalue. Kalatien yläosassa on pohjapato, jolla säädetään kalatiehen johdettavan veden määrä. Riuttansalmentien kohdalle asennetaan tierummut siten, että rummuissa on aina kalalle kulkukelpoinen määrä vettä. Rumpujen alapuolella on tekokoskimainen osuus, jossa pyritään padottamaan vettä kivi- ja kynnysillä. Nykyistä lampea täytetään kaivumassoilla siten, että alueelle muodostuu yläosaa hieman hitaamman virtaavan veden alue. Peltotien alle asennetaan rummut ja rumpujen alapuolelle tehdään loiva tekokoskimainen alue, jonka alaosa ulotetaan säännöstelypadon alapuolelle.

Rakentamisen jälkeen seurataan virtauksia ja tarpeen mukaan korjataan rakenteita niin, että rakenteet kestävät ja toimivat suunnitellulla tavalla.

Pohjapato

Inhottujärven rannalle, vanhan jokiuoman kohdalle tehdään pohjapato, jonka harjan korkeus on N60 +43,20 m. Harjan leveys virtausta kohtisuorassa suunnassa on 8,0 m ja virtauksen suunnassa 3,0 m. Harjaan tehdään alivirtaama-aukko, jonka pohjan leveys on 1,0 m, korkeus N60 +42,60 m ja leveys päältä 2,2 m. Alivirtaama-aukon kokoa voidaan vähäisissä määrin muuttaa, jos se nähdään tarpeelliseksi kertyvien kokemusten myötä. Pohjapadon reunat tehdään korkeuteen N60 +44,00 m siten, että padon harjalta korkeustaso nousee tasaisesti noin 2,5 m matkalla 0,8 metriä.

Patoon tehdään tiivistysydin korkeapainelaminaatista (esimerkiksi Formica Compact, 10 mm), joka asennetaan mineraalimaahan saakka koko padon leveydeltä. Padon harjalla laminaatti asennetaan kolminkertaisena 400 mm korkeudelta. Tiivistysytimen ympärille asennetaan tiivis moreeni tai tiivis 0/32 murske. Pato verhoillaan noin 100/400 luonnonkivellä. Padon alimaksi kerrokseksi asennetaan N3 suodatinkangas.

Pohjapadon takaluiskaan ja alueelle ennen tierumpuja asennetaan suurehkoja kiviä tai kivitynnyksiä, joilla hidastetaan virtausnopeutta ja muodostetaan alueesta luonnonmukaisen näköinen suojainen alue kalastolle. Pohjapadon etuluiskaan asennetaan noin 3 m²:n laajuinen kutusoraikko.

Rummut

Riuttasalmentien alitusta varten asennetaan kaksi rumpua, joiden sisähalkaisija on 2 000 mm. Rumpujen yläpituus on 14,00 m ja alapituus 18,00 m. Rumpujen materiaali on korroosiosuojattu teräs tai vastaava. Rummut asennetaan rumpuvalmistajan ohjeiden mukaisesti ja tarvittaessa teetetään erillinen rakennesuunnitelma.

Putken ympärystäyttö tehdään putken valmistajan suositusten mukaisesti kiviaineksella, jossa ei ole liian suuria kiviä, ja jonka kerrospaksuus on riittävä suojaamaan putkea. Putken yläosan asennussyvyys on N60 +42,00 ja alaosan N60 +41,85 m. Jos putken sisälle asennetaan pohjakiveys, huolehditaan mahdollisen korroosiosuojauksen suojaamisesta.

Rumpujen yläosaan tehdään kivistä kynnyks, jonka harjan korkeus on noin N60 +42,85 m ja alaosaan kynnyks, jonka harjan korkeus on noin N60 +42,75 m.

Peltotien kohdalle asennetaan vastaavalla tavalla kaksi rumpua, joiden halkaisijat ovat 1600 mm. Rumpujen yläpituus on 8,00 m ja alapituus 11,60 m. Rummun pohja tulee tasoon N60 +40,40 m. Rumpujen alaosaan kivistä kynnyks, jonka harjan korkeus on noin N60 +41,20 m.

Koskimaiset rakenteet

Riuttansalmen tien alapuolelle tehdään tekokoskimainen alue, jossa vettä kuitenkin padotetaan kynnysmäisillä kivirakenteilla. Alueen keskimääräinen pituuskaltevuus on noin 1/50. Alueelle tehdään seitsemän kivikynnystä, joissa kussakin on noin 2,0 m levyinen alivirtaama-aukko. Kynnysten välinen korkeusero vaihtelee välillä 5–15 cm. Tavoitteena on, että kynnysten väliin muodostuu noin 60–70 cm syvyinen allas, jossa on elintilaa kalastolle. Altaiden tarkoitus on myös rauhoittaa virtausta siten, että altaisiin muodostuu helposti jääkansi hyyteen minimoimiseksi.

Altaisiin tehdään syvänteitä ja kutusoraikkoja sekä asennetaan yksittäisiä suurempia kiviä ja puuainesta. Yläosan verhoilukivenä käytetään luonnonkiveä noin 150/250, joka toimii erityisesti 1+ -ikäisten taimenten suojakevyksenä. Kiveyksen kerrosvahvuus on noin 400 mm. Pohjaan tehdään korkeusvaihtelua.

Peltotien alapuoliselle alueelle tehdään vastaava koskimainen rakenne, joka kaivetaan osittain nykyiseen läjitysalueeseen, ja jonka pituuskaltevuus on noin 1/100. Yläosasta poiketen alueelle tehdään vain yksi kivikynnys välittömästi peltotien rumpujen alapuolelle. Muulle alueelle asennetaan luonnonkiveys, jonka vahvuus on noin 400 mm. Kivikoko alaosassa on noin 150/250 ja yläosassa noin 250/500. Alueelle asennetaan yksittäisiä suurehkoja kiviä ja puuainesta rikkomaan veden pintaa suojan tuottamiseksi. Syvänteitä ei tehdä, koska ne toimisivat saalistuspaikkoina petokaloille kuten mateelle.

Nykyisen läjitysalueen reuna kivetään tasolle noin N60 +43,00 m, jos läjitysmassat ovat hienojakoisia ja eroosioherkkiä.

Kalatien ja jokiuoman välistä uomaa vahvistetaan tarpeen mukaan noin 100/500 luonnonkiviaineksella, jos rantapenger on eroosioherkkää. Uomaa voidaan myös kaventaa noin 3–4 m:n levyiseksi, jos rakentamisolosuhteet niin vaativat.

Kalatien alapäähän asennetaan isohkoja, noin 500/1000 kiviä, joilla kuristetaan virtausta virtausnopeuden lisäämiseksi ja käännetään virtaus alavirtaan, noin 30 asteen kulmaan jokeen nähden.

Lammen poिकासalue

Lampea täytetään kalatien kaivumassoilla siten, että alueelle muodostuu koskimaisia alueita hieman hitaammin virtaavan veden alue, jossa kuitenkin on riittävä virtausnopeus kalanpoikasten elinympäristöksi.

Aluetta täytetään vähintään tasoon N60 +41,4 m saakka ja enintään noin tasoon N60 +42,4 m saakka. Jos kaivumassoja ei ole riittävästi, voidaan kapeampaa virtausaluetta hieman leventää, mutta ei syventää. Alueen teoreettinen täyttömäärä on noin 1 800 ktr-m³. Lammen täyttöön jätetään pelon kuivatusta varten avo-oja.

Jos täyttömaassa on paljon hienojakoista ainesta, asennetaan virtausalueen pohjalle N2 suodatinkangas, Virtausalueen pohjakerrokseksi asennetaan noin 100/150 luonnonkivikerros, jonka vahvuus on noin 400 mm. Kiveys toimii suoja-alueena erityisesti 0+ -ikäisille taimenenpoikasille.

Suunnittelupinta lammen alueella on keskimäärin N60 +40,70 m. Korkeusvaihtelua on noin +/- 0,3 m. Alueelle asennetaan yksittäisiä suurehkoja kiviä ja puuainesta. Kivet asennetaan erityisesti uoman kapeisiin kohtiin, joissa pyritään virtausnopeuden vaihteluun. Syvänteitä tehdään vain sorakoiden yhteyteen, koska muuten ne toimisivat saalistuspaikkoina petokaloille kuten mateelle.

Muu toimenpiteet

Lisääntymisalueet, kutusoraikot

Kutusoraikot perustetaan virtaussuunnassa katsottuna syvänteiden takasiin tai niska-alueiden etupuolelle siten, että soraikko pysyy mahdollisimman hyvin paikoillaan. Vesisyvyys soraikkojen kohdalla tulee olla 20–100 cm. Kiveyksillä pyritään ohjaamaan virtausta soraikkoon sopivasti siten, että soraikko ei liety liian pienen virtausnopeuden vuoksi tai huuhtoudu pois liian suuren virtausnopeuden vuoksi. Virtaus pyritään suuntaamaan siten, että vesi tunkeutuu mätitaskuun saakka.

Kutusoraikkojen materiaalina käytetään luonnonsoraa, jossa päälajitteen (15/65 mm) osuus on 60 %, hieman kookkaampien lajitteiden (noin 65/150) 30 % ja suurempien lajitteiden (noin 150/250) 10 %. Hieno ja homogeeninen aines (alle 6 mm) poistetaan ennen veteen ajoa. Yksittäisten kutusoraikkojen pinta-ala on 2–5 m². Kutusoran kerrospaksuus tulee olla vähintään 300 mm.

Poikastuotantoalueet ja suojapaikat

Poikaskiveykset tehdään monikerroksisina (2–4 kerrosta) ja huokoisina siten, että kivien väliin muodostuu mahdollisimman laaja onkaloalue kalojen ja muiden eliöiden suojapaikoiksi. Tarvittaessa poikaskiveyksen kohdan olemassa olevaa pohjaa pöyhitään tai kaivetaan, jotta saavutetaan riittävä kerrospaksuus. Rakenne muotoillaan vedenpintaa nostavaksi siten, että poikaskivikkoo jää kuiville mahdollisimman vähän, mutta kuitenkin siten, että kivikon yläpinta ulottuu vedenpintaan tai osittain sen yläpuolellekin. Tärkeää on saada vesi virtaamaan kivien välien onkaloissa ja siten, että vedenpinta ei ole tasainen vaan rikkoutuu.

Poikaskiveykset tehdään luonnonmukaisista noin 100/150 tai 150/250 kivistä. Paras kivityyppi on ”peltorauniokivi”, jossa on epäsäännöllisiä muotoja, mutta terävät kulmat ovat hioutuneet pyöreiksi. Poikaskiveyksenä ei käytetä pyöreää ”soramonttukiveä”.

Kiviryhmät

Suurehkoja kiviä käytetään isompien taimenten ja lohien asentokivinä suojaksi ja lepopaikoiksi. Osa kivistä jätetään veden pinnan alle. Kivien yli virtaava vesi pitää kivien taakse muodostuvat kuopat puhtaana ja mahdollisesti myös syventää niitä. Veden pinnan yläpuolelle ulottuvat kivet auttavat jääkannen muodostumista ja estävät jään painumista pohjalle talvella. Virtausnopeuden vaihtelun lisääminen pitää pohjan ja pohjakasvillisuuden puhtaampana kiintoaineksesta. Jos kiveämisessä käytetään jo koskessa olevia kiviä, on vesisammalkasvustojen vaurioittamista vältettävä.

Yksittäisten kivien ja kiviryhmien kivinä käytetään ”peltorauniokiviä”, joissa on terävähköjä, mutta pyöristyneitä muotoja. Kivinä ei käytetä kalliolouhetta, jossa reunat ovat teräviä, eikä pyöreitä kiviä. Suurten kivien koko on noin 500/1000.

Suuret kivet asennetaan siten, että ne osittain upotetaan ympäröivään pohjaan tai kivikkoon. Kivien terävämmät kulmat asennetaan alaspäin ja sileät puolet ylöspäin, jolloin kiven vakavuus uomassa paranee erityisesti jäiden lähdön aikana. Kivet asennetaan myös esteettisesti maisemaan sopivasti siten, että kivet vaikuttavat olevan luonnollisia.

Paikoissa, joissa virtauksen voima on suuri tulvan aikana tai jäät aiheuttavat merkittävää rasitusta, käytetään suurina kivinä keskeltä halkaistuja luonnonkiviä, jotka asennetaan halkaistu ja teräväreunainen puoli alaspäin.

Virtaussyvänteet

Virtaussyvänteitä tehdään monipuolistamaan vesisyvyyttä. Syvänteessä vedensyvyys on noin 1,0–1,5 m. Syvänteiden pinta-ala on vähintään 2–5 m² ja enintään noin 10 m². Syvänteiden luiskakaltevuudet ovat vaihtelevat ja kuoppien pohjamateriaalit vaihtelevan kokoista kiveä 100/500 ja soraa. Sora pyritään asentamaan aina kuopan alareunaan virtaussuunnassa katsottuna.

Massat ja niiden läjitys

Kaivettavaa maa-ainesta on arviolta noin 3 800 ktr-m³ ja lisäksi tierumpujen kaivut.

Kaivettava maa-aines on tarkoitus hyödyntää lammen täytössä. Mikäli kaikkia kaivumaita ei saada sopimaan lammen täyttöön, viedään loput maat noin 1 km:n päähän kiinteistön 608-405-1-185 omistajan kanssa sovitulle alueelle.

Käytettävät työmenetelmät

Toimenpiteet toteutetaan asiantuntijan toimesta tai asiantuntijan ohjauksessa. Asiantuntija voi työn aikana vähäisessä määrin muuttaa suunnitelmaa kiveämisten osalta, mikäli näkee sen tarpeelliseksi.

Rakennustyöt on tarkoitus toteuttaa pienen virtaaman aikana, koska Po-markunjoen vesi nousee tulva-aikana työalueelle. Kalatie toteutetaan kuivatyönä siten, että viimeisenä tehdään pohjapato, tai yläosassa käytetään työpatoa.

Kulku työalueelle on Riuttansalmen yksityistien kautta. Tien käytöstä sovi-
taan erikseen.

Hyödyt ja menetykset

Toimenpiteillä ei ole vaikutusta vedenkorkeuksiin ja virtaamiin muuten kuin paikallisesti juuri tehtävien toimenpiteiden kohdilla. Vaikutuksia yksityisille maanomistajille tulee työn aikana lähinnä kaivumaiden sijoittamisesta ja kulkureiteistä työmaalle. Hakija korjaa työn jäljet sekä maksaa työn aikaiset vahingot ja haitat maanomistajille erillisen arvion mukaan. Käyttöoikeuksista on sovittu maanomistajien kanssa.

Hankkeen kustannukset ovat noin 188 000 euroa.

Riskit

Hankkeella ei ole vaikutusta patoturvallisuuteen, koska purkautuminen vanhan uoman kautta on kaikissa tapauksissa vähäisempää kuin säännöstelyn mukaiset suurimmat juoksutukset säännöstelypadon aukoista.

Ympäristön tila, päästöt ja vaikutusarvio

Lähiympäristö, kaavoitus ja maankäyttö

Alueella on voimassa oleva Satakunnan maakuntakaava. Kaavassa ei ole hanketta koskevia merkintöjä tai määräyksiä. Alue kuuluu matkailun kehittämisvyöhykkeeseen. Joen länsipuolella on matkailupalvelujen alue (rm). Po-markunjoki ja Kynäsjoen alaosa on merkitty ohjeelliseksi melontareitiksi. Alueella ei ole muita kaavoja.

Luonnonarvot ja luonnonsuojelu

Kalatien suunnittelualueella ei ole suojelukohteita. Inhottujärvi on lähes kokonaan luonnonsuojelualue ja kuuluu myös Natura 2000 -verkostoon (Inhottujärvi, FI0200035, SPA). Inhottujärven itäosa on pääosin perustettu yksityismaiden suojelualueeksi, kuten myös osia Paapanselän alueesta.

Inhottujärven alue muodostuu itse järvestä ja jonkin verran erillään olevasta Paapanselkä-Hanhilahden alueesta. Inhottujärvi on matala, rehevä säännöstelty järvi, joka on laajalti vesikasvillisuuden peittämä. Vain järven keskiosassa on pysyvästi avoin vesialue. Etenkin järven itäpää on erittäin merkittävä lintujen esiintymisalue ja järvi onkin Etelä-Suomen parhaita lintujärviä. Paapanselkä-Hanhilahti on entinen Inhottujärven lahti, joka nykyisin on laajalti vesijättönä.

Järven itäosa kuuluu seutukaavan luonnonsuojelualueeseen ja lähes kokonaan lintuvesien suojeluohjelmaan. Paapanselkä-Hanhilahti kuuluu seutukaavan luonnonsuojelualueeseen. Järven itäpuolisko ja Paapanselkä-Hanhilahti suojellaan luonnonsuojelulailla. Länsipuolen vesialueet toteutetaan vesilailla. Ruohokari ja pieni osa järven länsipuolen ranta-alueesta toteutetaan kaavalla.

Inhottujärven Natura-alue on suojeltu vain lintudirektiivin perusteella. Siten alueella esiintyvät luontodirektiivin liitteen I luontotyypit tai luontodirektiivin liitteen II lajit (saukko) eivät ole alueen suojeluperuste.

Alueella esiintyy seuraavat lintudirektiivin liitteen I linnut: kaakkuri, mustakurkku-uikku, kaulushaikara, laulujoutsen, uivelo, ruskosuohaukka, kurki, luhtahuitti, liro, kalatiira, mustatiira ja pikkulepinkäinen. Lisäksi alueella esiintyy yksi uhanalainen laji, jonka tarkemmat tiedot ovat vain maanomistajien ja muiden asianomaisten saatavissa.

Alueella esiintyy säännöllisesti seuraavat muuttolinnut: härkälintu, jouhisorsa, heinätavi, punajalkaviklo, nuolihaukka. Muuta lajistoa ovat härkälintu, jouhisorsa, heinätavi, punajalkaviklo, nuolihaukka, sinisorsa, haapana, lapasorsa, tavi, tukkasotka, punasotka, telkkä, taivaanvuohi, rantasipi, metsäviklo, niittykirvinen, keltavästäräkki, västäräkki, satakieli, ruokokerttunen, rytikerttunen, punavarpunen ja pohjansirkku.

Inhottujärvi on pesivän vesilinnustonsa puolesta maan parhaita lintujärviä. Alueella pesii 18 vesilintulajia, joiden parimäärä on yhteensä lähes 450. Lähes 70% vesilinnuista pesi järven itäosassa. Parimääriltään runsaimmat lajit ovat härkälintu (67), punasotka (69), tukkasotka (34), telkkä (55), nokikana (124) ja haapana (24). Suhteellisen runsaslukuisia ovat myös silkkiuikku (14), sinisorsa (14) ja tavi (13). Lisäksi alueella pesii muutamia pareja mustakurkku-uikkuja, laulujoutsenia, kanadanhanhia, heinätaveja sekä jouhisorsa ja isokoskelo.

Luhtalintujen kuten luhtahuitti, kurki, kahlaajat, västäräkit ja pensastasku sekä ruovikkolintujen kuten kaulushaikara, ruskosuohaukka, kerttuset ja pajusirkku, parimäärät samoin kuin niiden suhteelliset osuudet ovat vuosien mittaan nousseet merkittävästi. Tämä kertoo rantojen umpeenkasvun etenemisestä, ruovikoiden tuumentumisesta ja luhtavyöhykkeiden laajentumisesta. Parimääriltään runsaimpia ovat luhtahuitti (4), kurki (5), taivaanvuohi (20), rantasipi (10), liro (9), keltavästäräkki (10), västäräkki (15), ruokokerttunen (107) ja pajusirkku (59).

Lokkilinnuista naurulokin kanta on vuosien aikana vähentynyt, mutta se on edelleen järven runsain laji (127 paria). Lisäksi kalatiiralla (24) ja pikkulokilla (30) on elinvoimainen kanta. Inhottujärvellä pesii useita parhaiden lintujärvien harvalukuisia lajeja kuten kaulushaikara, lapasorsa, ruskosuohaukka, punajalkaviklo ja rytikerttunen sekä satunnaisesti pikku-uikku ja uivelo. Inhottujärvi on myös yksi Suomen kolmesta mustatiiran vakituisesta pesimäpaikasta.

Järvi on tärkeä myös sieltä ravintonsa hakeville, mutta muualla tai järven tuntumassa pesiville linnuille. Tällaisia lintuja ovat muun muassa kaakkuri, nuolihaukka, mehiläishaukka, hiirihaukka, viirupöllö, pääskyt ja korppi. Lisäksi järvi on tärkeä muuttavien vesilintujen ja kahlaajien lepäily- ja ruokailualue.

Inhottujärven Natura-alueeseen kuuluva Paapanselkä-Hanhilahti on merkityksellinen ennen kaikkea keväällä muuttavien vesilintujen levähdysalueena. Myös pesimälinnusto on edustava. Alueella pesii muun muassa lau-lujoutsen, ruskosuohaukka, kurki ja heinätavi.

Inhotun vesikasvillisuutta luonnehtii mosaiikkimainen pienipiirteisyys. Järvillemme tyypillistä vesikasvillisuuden vyöhykkeisyyttä ei ole, vaan kasviyhdyksuntien sijoittumisen määräävät virtausolot. Inhottu on rehevä osman-käämi-sarpiotyypin järvi, jossa kulttuurivaikutus ilmenee voimakasta eutrofiaa osoittavina lajeina.

Saravaltaisia ja rahkasammalpohjaisia rantaluhtia on Inhottujärven itäpäässä ja Lassilanjoen varressa sekä järven pohjoisosassa. Tärkein sara on vesisara, jonka lisäksi tavataan muun muassa pullosaraa ja raatetta.

Ruovikoita on järven luoteisrannalla ja itäpään saarten itärannoilla. Ilmaversoisten valtaamia alueita on järven itäpäässä Lassilanjoen ruopatun uoman molemmin puolin sekä saarten ja rantojen ruovikoiden ulkopuolella, mutta myös järven pohjoisosissa ja länsirannalla. Kasvuston muodostavat pääasiassa järvikorte ja järvikaisla.

Laajimman kasvillisuusvyöhykkeen järven pohjois- ja itäpäässä muodostavat ilmaversoiskasvustojen pilkkomat runsaan vesikasvillisuuden alueet, jotka ovat parhaita lintuvesialueita. Vesikasvillisuus peittää yhtenäisenä kasvustona koko vesipinta-alan, jota luonnehtivat järvikaislan ja sarjarimmen rengaskasvustot. Runsaina näillä alueilla tavattavia vesikasveja ovat tylppälehtivita, pikkupalpakko ja kilpukka sekä isovesiherne.

Upos- ja kelluslehtisten muodostaman vesikasvillisuuden valtaamilla alueilla ilmaversoisten rengaskasvustojen osuus on edellistä pienempi. Upos- ja kelluslehtisten muodostamat alueet sijaitsevat lähempänä avovettä. Veden vaihtuvuus on parempi, joten monet seisovia vesialueita kaihtavat ja suurempaa alkaliniteettia suosivat vesikasvit kuten kalvasärviä, karvalehti, ahvenvita ja pikkuvesitähti ovat runsaimmillaan näillä alueilla.

Avoveteen rajautuvilla alueilla on harvan vesikasvillisuuden alueet, joilla valtalajeina ovat ulpukka ja ahvenvita sekä kaitapalpakko ja vesirikot. Myös pohjanlumme on kohtalaisen runsas.

Hankkeella ei ole vaikutuksia Inhottujärven suojeluarvoihin, sillä Inhottujärven säännöstely ja täten vedenkorkeudet eivät muutu.

Muinaismuistot ja kulttuuriperintö

Alueella ei ole muinaisjäännöksiä. Lähin kiinteä muinaisjäännös sijaitsee Inhottujärven rannalla Oravajoen suun eteläpuolella 2 km:n etäisyydellä hankealueesta.

Vesistö

Yleiskuvaus

Hankealue sijoittuu Karvianjoen vesistöalueelle. Karvianjoki saa alkunsa Karvianjärven eteläpäästä. Jokeen laskee Etelä-Pohjanmaalta Kauhajoen puolelta alkava Nummijoki ennen Karvian Kirkkojärveä ja sen alapuolella Suomijoki. Karvianjoen kokonaispituus on noin 110 km.

Karvianjoen yläosan vesimuodostuma edustaa Vatajankoskelle asti keski-suuria turvemaiden jokia ja alaosan vesimuodostuma siitä alaspäin suuria turvemaiden jokia. Karvianjoki laskee Kynäsjärveen, josta reitti jatkuu Kynäsjoena kohti Inhottujärveä.

Karvianjoen, Kynäsjoen ja Suomijoen ekologinen tila on tyydyttävä, kun taas runsasravinteinen Nummijoki on vain välttävässä tilassa. Inhottujärveen tulee vesiä myös idästä Karhijärvestä Lassilanjokea pitkin.

Inhottujärvellä on kaksi lasku-uomaa, joista pohjoisempi on Isojärveen laskeva Pomarkunjoki ja eteläisempi mereen laskeva Noormarkunjoki (alempana Eteläjoki ja Ahlaistenjoki). Inhottujärvi (449 ha) on matala ja runsas-humuksinen Karvianjoen vesistön säännöstelty keskusjärvi.

Vedenkorkeudet ja virtaama

Inhottujärven tulovirtaamat on määritetty Suomen ympäristökeskuksen vesistömallijärjestelmästä käyttäen vuosien 2005–2014 aineistoa. Inhottujärven tulovirtaamat on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Inhottujärven tulovirtaamat (m³/s).

Alivirtaama	3,8
Keskialivirtaama	5,1
Keskivirtaama	24,0
Keskiylivirtaama	144
Ylivirtaama	212

Inhottujärven vedenpinnan säännöstely ja lähtövirtaamien säännöstely Pomarkunjokeen ja Noormarkunjoen alueelle toteutetaan Toisen vesistötoimikunnan päätöksen nro 21/1956 ja siihen Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksellä nro 52/1987/2 tehdyn muutoksen mukaisesti. Luvan mukaan juoksaus on järjestettävä virtaamaan sidotulla ja luvassa esitetyllä

jakosuhteella. Minimijuoksutus Pomarkunjokeen on oltava 0,6 m³/s ja Noormarkunjoen alueelle 0,7 m³/s.

Inhottujärven vedenpintaa säännöstellään Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksen nro 52/1987/2 mukaisesti seuraavasti:

- Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on alennettava niin, että vedenkorkeus huhtikuun 1. päivästä kevättulvan alkamiseen on vyöhykkeessä N60 +42,82–43,17.
- Kevättulvan jälkeen on vedenkorkeus laskettava mahdollisimman nopeasti korkeudelle N60 +42,97 ja pidettävä sen jälkeen vyöhykkeessä N60 +42,97–43,17 toukokuun 31. päivään saakka. Lyhytaikainen ylitys äkillisten sateiden johdosta on mahdollista.
- Mikäli kesäkuun 1. päivän jälkeen vedenkorkeus ylittää korkeuden N60 +43,17, saadaan vedenjuoksua padosta lisätä.
- Kevättulvan aikana ja edellä sanotusta riippumatta muulloinkin runsaan veden aikana vedenjuoksutus Inhottujärvestä on patoluukkuja säätelemällä hoidettava niin, että tulvien aiheuttamat kokonaisvahingot Inhottujärvestä ja sen alapuolisessa vesistössä jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Inhottujärvellä on valtakunnallinen vedenkorkeuden havaintoasema. Havaintoaseman havainnot ovat puutteellisia, joten niitä on täydennetty Suomen ympäristökeskuksen vesistömallin tuottamilla tulovirtaamilla ja laskeamalla vedenkorkeudet säännöstelyohjeen mukaan. Vedenkorkeudet on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Inhottujärven vedenpinnan korkeudet (N60 +m)

Alivedenkorkeus	43,10
Keskialivedenkorkeus	43,11
Keskivedenkorkeus	43,20
Keskiylivedenkorkeus	43,59
Ylivedenkorkeus	43,76

Hankkeella ei ole vaikutusta Inhottujärven vedenkorkeuksiin, koska Inhottujärven säännöstely ei muutu. Hankkeella ei myöskään ole vaikutusta vedenkorkeuksiin lammessa, johon kalatie rakennetaan.

Suunnitellut rakenteet eivät vaikuta padon käyttöön, säännöstelyyn eivätkä tulvatilanteeseen.

Vesistön tila

Pomarkunjoen veden laatua seurataan Karvianjoen yhteistarkkailussa. Vuoden 2015 raportin mukaan Pomarkunjoen typpitaso on ollut viime vuosina noin kolminkertainen luonnontasoon (450 µg/l) verrattuna, mutta erot

eri asemien välillä ovat jääneet pieniksi myös alivirtaamakausina. Viime vuosina erot ovat entisestään pienentyneet. Loppukesän typpitasossa on havaittavissa selvä nouseva trendi kaikilla havaintoasemilla.

Pomarkunjoen fosforipitoisuudet ovat vaihdelleet vuodesta 2008 alkaen välillä 37–88 µg/l. Ero talven ja kesäajan välillä on ollut selvä. Kesällä joki on tavallisesti rehevämpi kuin talvella. Loppukesän fosforitasossa onkin havaittavissa lievä laskeva suuntaus, mikä voi vähentää kesä- ja talviaikaista pitoisuuseroa, kun lopputalven havaintoaineistosta vastaavaa suuntausta ei havaita. Vaikka vedessä on esiintynyt jonkun verran ulosteperäisiä bakteereja, se on kuitenkin kahta poikkeusta lukuun ottamatta ollut sosiaali- ja terveysministeriön uimavesiluokituksen perusteella vähintään hyvää uimavettä.

Karvianjoen toimenpideohjelma-alue kuuluu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen. Karvianjoelle on laadittu Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelma vuosille 2016–2021. Karvianjoen vesistö on tyypiltään suuri turvemaiden joki (St). Pomarkunjoki on luokiteltu ekologisesti tyydyttävään tilaan. Inhottujärven ekologinen tila on tyydyttävä.

Vesienhoitosuunnitelmassa Pomarkunjoelle on määritetty elinympäristön ja esteettömyyden parantamistarpeet. Karvianjoella tulee kalataloudellisia kunnostuksia toteuttaa erityisesti Merikarvianjoessa, Eteläjoessa, Pomarkunjoessa ja Karvianjoessa.

Vesiensuojelun toimenpideohjelmissa Inhottujärven Riuttansalmen säännöstelypadon kalateiden rakentamista esitettiin jo kaudelle 2010–2015, mutta niiden toteutus on siirtynyt kaudelle 2016–2021. Hankkeessa toteutetaan vesienhoitosuunnitelmassa määritettyjä tavoitteita. Suunnitelma on vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden mukainen.

Toimenpiteillä ei ole pysyviä vaikutuksia vedenlaatuun. Toimenpiteet aiheuttavat hetkellistä veden samentumista, joka kuitenkin loppuu pian toimenpiteiden päättymisen jälkeen. Samentumista voidaan vähentää työnäiskaisilla toimenpiteillä ja työjärjestyksellä. Haitallista maa-aineksen irtoamista ei pääse tapahtumaan.

Kalasto ja pohjaeläimet

Karvianjoen kalastoa tarkkaillaan eri toiminnanharjoittajien yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 2008 aloitettu Karvianjoen kalataloudellinen yhteistarkkailu toteutetaan kolmen vuoden välein. Menetelminä ovat koekalastukset ja tiedustelut.

Karvianjoen vesistöalueen virtavesien tilan kehitystä voidaan seurata avainlajin, taimenen, tilan kehityksellä. Virtavesissä lisääntyvänä ja vaellukselle lähteviä yksilöitä lukuun ottamatta koko elinajan niissä elävänä kalalajina taimen ilmentää hyvin vesistön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia.

Karvianjoen pääuomaksi luetulla osa-alueella oli vuonna 2014 11 sähkökalastus-alustusalaa, joista yksi sähkökalastusala (S25) sijaitsi Pomarkunjoessa. Karvianjoen pääuoman sähkökalastusalojen kalaston tiheys, biomassa ja kalalajien runsaussuhteet vaihtelevat koealojen välillä voimakkaasti.

Karvianjoen sähkökalastusalojen merkittävin tulos on, että pääuoman koealoilta ei edelleenkään saada merkittäviä määriä taimenia saaliiksi. Taimensaa- lis koostuu vain muutamista satunnaisista yksilöistä. Taimenkan- nan tila Karvianjoen pääuomassa ei ole olennaisesti muuttunut kuuden vuoden aikana.

Pomarkunkosken selvästi runsain saalislaji oli kivenuoliainen. Lisäksi koe- alalta saatiin saaliiksi tavanomaisia järvikalalajeja (ahven, särki, säyne ja kiiski). Vuoden 2011 tavoin vuonna 2014 Pomarkunkoskesta ei saatu saa- liiksi yhtään lohikalaa (taimen ja harjus).

Karvianjoen pääuoman sähkökoekalastusalojen taimenten vähäinen määrä sekä 0+ -ikäryhmän yksilöiden vähyys ilmentävät lisääntymisen on- gelmia. Lisääntymisen heikko onnistuminen johtuu kutusoraikoiden puuttu- misesta tai niiden heikosta kunnosta. Myös pohjien liettyminen ja veden heikko laatu saattavat haitata mädin kehittymistä. Karvianjoen pääuo- massa toteutetut kalataloudelliset kunnostukset eivät ole vielä realisoitu- neet vahvempana taimenkantana.

Karvianjoen sivu-uomien osalta vuoden 2014 sähkökoekalastuloksia voi- daan pitää erittäin positiivisina. Sen sijaan Karvianjoen pääuomassa, Num- mijoessa ja Suomijoessa tulokset olivat edellisen tarkkailuvuoden tavoin heikkoja. Vaikka 2014 vuosi oli vesimäärältään vähäisempi ja vesistöt kent- tätöiden aikaan kuivempia, näyttäisi taimenen lisääntyminen onnistuneen sivu-uomissa erittäin hyvin. 0+ -ikäryhmän taimenia saatiin ennätysmäisen paljon Paholuomasta ja Aunesluomasta, jotka toimivat vertailuvesistöinä. Myös Pukanluomasta saatiin saaliiksi ennätysmäärä taimenia. Karvianjoen sivu-uomien 0+ -taimentern määrä nousi 6 yksilöstä 114 yksilöön, ja Pukan- luomassa vastaavasti 52 yksilöstä 131 yksilöön.

Karvianjoen vesistön harjuskannan tilaa voidaan pitää heikkona. Vapaa- ajankalastajat saavat tarkkailualueelta harjasta saaliiksi, mutta sähkö- koekalastuksissa saalis on koostunut vain muutamista yksilöistä.

Kalatie mahdollistaa vaellus- ja muiden kalojen sekä eliöiden nousemisen patorakenteen ohitse ylemmäs vesistöön. Hankkeessa toteutetaan vesien- hoitosuunnitelman tavoitteita.

Maaperä ja pohjavesi

Maaperästä ei ole otettu näytteitä. Yläpuolisilla alueilla ei ole tiedossa toi- mintoja, joista voitaisiin olettaa syntyneen haitta-ainepäästöjä. Alue on maatalousaluetta.

Hankealue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle.

Muut mahdolliset vaikutukset

Suunnitellut rakenteet eivät vaikuta säännöstelypadon käyttöön, säännöstelyyn eivätkä tulvatilanteeseen. Hankkeella ei ole vaikutusta patoturvallisuuteen.

Arvio vahingoista

Rakenteiden alle jäävistä maa- ja vesialueista sekä niiden korvauksista on sovittu kiinteistöjen omistajien kanssa, lukuun ottamatta yhteistä vesialuetta (608-405-876-5) ja yhteismaata (608-405-878-1).

Toteuttaminen***Aikataulu***

Rakennustyöt toteutetaan noin 1–2 kuukauden aikana. Työt aloitetaan rahoituksen varmistuttua ja viimeistään viiden vuoden kuluessa mahdollisen lupapäätöksen lainvoimaisuudesta.

Muut tiedot

Hakija pitää hanketta kalataloudellisesti merkittävänä yleisen edun kannalta tärkeänä hankkeena ja katsoo, että siitä saatavat hyödyt ovat merkittävästi haittoja suuremmat.

ASIAN KÄSITTELY**Tiedottaminen**

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<http://avi.fi/lupatietopalvelu>) 2.4.–11.5.2020.

Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Pomarkun kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta, Pomarkun kunnalta ja Pomarkun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Pomarkunjoen vesimuodostuman ekologisen tilan luokka on Kokemäenjoen – Saaristomeren – Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman kolmannen suunnittelukauden luokituksen mukaan tyydyttävä ja voimakkaasti muutettu. Inhotunjärven vesimuodostuman ekologisen tilan luokka on tyydyttävä. Tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila ja voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien osalta hyvä saavutettavissa oleva tila.

Hankkeessa on tarkoitus poistaa kalojen nousueste. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Kalojen kulkua helpottavat toimenpiteet ovat vesienhoitosuunnitelmien toimenpidevalikoimissa, joten voidaan katsoa, että hankkeella on positiivinen vaikutus vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseen.

ELY-keskuksen arvion mukaan suunnitelma ei merkittävästi heikennä Inhotunjärven Natura-alueen linnustoarvoja. Natura-arviointia ei tarvita.

Hankkeen mukaiset työt aiheuttavat vähäistä töiden aikaista samentumaa, jota muutenkin joessa esiintyy. Töiden vaikutuksia ei tarvitse erikseen tarkkailla. Kalatien vaikutuksia yläpuolisen vesistön vedenkorkeuteen ja virtaamiin ei tarvitse erikseen tarkkailla, sillä tarkkailu tapahtuu Inhotunjärven säännöstelyä koskevien lupamääräysten nojalla.

Hankkeelle voidaan myöntää vesilain mukainen lupa.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen on ilmoittanut, ettei se anna asiasta lausuntoa, mutta on todennut hankkeen olevan kannatettava ja yleisen edun mukainen.

Pomarkun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Pomarkun ympäristönsuojeluviranomainen on ilmoittanut, ettei se anna asiasta lausuntoa.

Muistutukset

1. AA ja BB ovat todenneet kiinteistön XX puolesta pitävänsä Riuttansalmen kalatien rakentamista kannatettavana ja hyvänä hankkeena, eikä heillä ole asiaan huomautettavaa.

Selitys

Hakijalle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Selitystä ei ole annettu.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Vesitalouslupa

Aluehallintovirasto myöntää Inhotun vesistön järjestely-yhtiölle luvan Riuttansalmen kalatien rakentamiselle Pomarkunjokeen Pomarkun kunnassa hakemuksen 5.12.2019 ja sen täydennysten mukaisesti.

Aluehallintovirasto myöntää Inhotun vesistön järjestely-yhtiölle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten kalatien rakenteisiin tarvittavaan alueeseen Längelmäen yhteisestä vesialueesta 608-405-876-5 (200 m²) sekä Riuttansalmen venevalkaman yhteisestä maa-alueesta 608-405-878-1 (3 800 m²).

Riuttansalmen venevalkaman yhteisen maa-alueen 608-405-878-1 pysyvästä käyttöoikeudesta aiheutuva edunmenetys määrätään korvattavaksi lupamääräyksessä 10). Hankkeesta ja myönnettyistä käyttöoikeuksista ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet

1. Riuttansalmen kalatie on rakennettava lupahakemukseen liitettyjen 9.5.2017 päivätyjen suunnitelmapiirustusten 01-01, 02-01, 03-01, 04-01, 05-01, 06-01 ja 06-02 mukaisesti.
2. Kalatien rakenteisiin voidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia vähäisiä muutoksia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia vesistössä eivätkä muutoinkaan loukkaa yleistä tai yksityistä etua.

Töiden suorittaminen

3. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena pienen virtaaman aikana, että vesistölle ja sen käytölle sekä vesiluonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä eikä vettä tarpeettomasti padoteta tai samenneta.

4. Kalatien rakentaminen tulee toteuttaa kuivatyönä siten, että viimeisenä tehdään pohjapato, tai kalatien yläosassa käytetään työpatoa.
5. Luvan saajalla on oikeus tehdä vesialueelle ja rannoille tarvittavat väliaikaiset rakenteet ja työpadot, jotka on purettava töiden päätyttyä. Rakennuspaikalle kulkemisesta ja mahdollisista työmaateistä on sovittava erikseen maanomistajien kanssa.
6. Luvan saajan on selvitettävä työalueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työt on toteutettava niitä vaurioittamatta.
7. Kaivumassat, joita ei hyödynnetä lammen täytöissä, tulee sijoittaa paikkaan, johon hakijalla on oikeus ne sijoittaa. Kaivumassat tulee sijoittaa siten, etteivät ne pääse valumaan takaisin vesialueelle.
8. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Kunnossapito

9. Luvan saajan on huolehdittava kalatien, pohjapadon, tierumpujen ja muiden rakenteiden kunnossapidosta asianmukaisesti.

Korvaukset

10. Luvan saajan on, mikäli ei toisin sovita, maksettava Riuttansalmen venevalkaman yhteisen maa-alueen (608-405-878-1) omistajille hanketta varten tarvittavien maa- ja vesialueiden käyttöoikeudesta aiheutuvista haitoista kertakaikkinen 500 euron suuruinen korvaus.

Korvaus on maksettava ennen vahinkoa aiheuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä (eräpäivä), kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen viitekorko lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

11. Töiden suorittamisesta aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetyks on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

12. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeudet raukeavat.

Ilmoitukset

13. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Pomarkun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maa- ja vesialueiden omistajille.
14. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Pomarkun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

PERUSTELUT

Vesitalousluvan ratkaisun perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset

Hankkeen tarkoitus

Riuttansalmen kalatien rakentaminen on tarpeen, jotta vaelluskalojen nousu Riuttansalmen säännöstelypadon ohi on mahdollista. Riuttansalmen säännöstelypato muodostaa nykyisellään miltei täydellisen nousuesteen vaelluskaloille. Kalatie mahdollistaa vaelluskalojen nousun yläpuoliseen vesistöön sekä toimii samalla kalojen lisääntymisalueena. Lisäksi kalatien kautta voidaan juoksuttaa säännöstelyluvan mukainen talviaikainen minimivirtaama, jolloin säännöstelypadon ylisyyksyn vuoksi tapahtuva patoaukon jäätyminen voidaan ehkäistä.

Hankkeesta saatava hyöty

Hanke parantaa taimenen ja muiden vaelluskalojen elinympäristöä ja vaellusmahdollisuuksia. Kalatie mahdollistaa kalojen ja eliöiden nousemisen patorakenteen ohitse ylemmäs vesistöön. Suunniteltu kalatie toimii samalla kalojen lisääntymisalueena parantaen taimenen ja muiden kalojen lisääntymisolosuhteita.

Säännöstelyluvan mukainen minimivirtaama voidaan talviaikaan juoksuttaa kalatien kautta, jolloin voidaan välttää patoaukon jäätyminen.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Kalatien ja siihen liittyvien rakenteiden rakentaminen aiheuttaa vesistössä tilapäistä samentumista. Kiintoainekuormitusta rajoitetaan lupamääräyksillä 3 ja 4. Hanke on muutoinkin toteutettava vesilain 2 luvun 7 § mukaisesti siten, että vesistölle, vesiluonnolle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Luvan saaja on sopinut käyttöoikeuksista hanketta varten tarvittaviin alueisiin ja edunmenetyksistä maksettavista korvauksista kiinteistöjen 608-405-1-149, 608-408-10-63, 608-405-1-105 ja 608-405-1-185 omistajien kanssa.

Kalatie ei vaikuta Riuttansalmen säännöstelypadon käyttöön, säännöstelyyn tai tulvatilanteeseen. Hankkeella ei ole vaikutusta patoturvallisuuteen.

Käyttöoikeuksien myöntäminen ja korvaus

Kalatie on yleisen tarpeen vaatima luonnonsuojelun edistämiseksi. Luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siten kalatien rakenteita varten tarvittavat käyttöoikeudet yhteisestä vesialueesta 608-405-876-5 sekä yhteismaasta 608-405-878-1 voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 a §:n nojalla.

Muiden alueiden osalta käyttöoikeuksista on sovittu erikseen hakijan ja asianomaisten kiinteistönomistajien kesken.

Längelmäen yhteiseen vesialueeseen 608-405-876-5 myönnetystä pysyvästä käyttöoikeudesta ei aluehallintoviraston näkemyksen mukaan aiheudu korvattavaa haittaa. Haittaa arvioitaessa on otettu huomioon, että hanke poistaa kalaston nousuesteen ja pitkällä aikavälillä parantaa kalaston tilaa. Tästä koituu hyötyä myös kyseiselle vesialueelle.

Riuttansalmen venevalkaman yhteiseen maa-alueeseen 608-405-878-1 myönnetystä pysyvästä käyttöoikeudesta aluehallintovirasto on hakemuksessa esitetystä poiketen määrännyt korvauksen. Maa-alueen osalta (800 m²) korvaukseksi on määrätty 0,3 euroa/m², jossa on huomioitu vesilain 13 luvun 11 §:n 4 momentin mukainen puolitoistakertaisuus. Vesialueen (3 000 m²) osalta määrätty korvaus on 0,1 euroa/m².

Natura, luonnonarvot ja vesienhoitosuunnitelma

Hankkeen toteuttaminen ei vaikuta Inhottujärven säännöstelyyn, vedenkorkeuksiin tai virtaamiin. Siten hanke ei merkittävästi heikennä Inhottujärven Natura-alueen linnustoarvoja.

Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2021 mukaan Pomarkunjoen ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja voimakkaasti muutetuksi. Inhottujärven vesimuodostuman ekologisen tilan luokka on tyydyttävä. Tavoitteena on saavuttaa hyvä tila ja voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien osalta hyvä saavutettavissa oleva tila. Vesienhoidon toimenpidevalikoimissa on kalojen kulkua helpottavat toimenpiteet. Hanke on Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 2016–2021 tavoitteiden mukainen.

Etuvertailu

Hanke on yleisen tarpeen vaatima. Hankkeesta yleisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto ottaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnossa esiin tuodut seikat huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla.

ILMOITUS KÄYTTÖOIKEUDESTA

Aluehallintovirasto ilmoittaa myönnetystä käyttöoikeudesta Maanmittauslaitokselle tämän päätöksen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilain (587/2011) 2 luvun 13 a §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5–8, 10 ja 18 §, 13 luvun 7, 9, 11 ja 16–17 §
Korkolain (633/1982) 4 ja 12 §

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 5 020 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan kalatien rakentamista koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 5 020 euroa.

TIEDOTTAMINEN**Päätös**

Inhotun vesistön järjestely-yhtiö
Pomarkun kunta
Pomarkun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomaisen
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<http://avi.fi/lupatieto-palvelu>).

Tieto kuulutuksesta julkaistaan Pomarkun kunnan verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Riitta Ikäheimo ja esitellyt ympäristöyhtytarkastaja Maiju Juntunen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOTUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaika päättyy 13.11.2020 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (<i>mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle</i>) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhajan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												